

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Lausuntopalvelussa ei ole kohtaa yleisille kommenteille, ja tämän vuoksi annamme yleiset kommentit tässä Yleiset säännökset -kohdassa.

Kymenlaakson liitto lausuu, että alueidenkäyttölaissa tulee uudistuksista huolimatta säilyttää alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän peruseriaatteen. Tämä tarkoittaa tarkentuvaa kaavajärjestelmää, jossa yleisillä kaavatasoilla on ohjausvaikutus yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen. Maakuntakaavan keskeinen tehtävä on yhteensovittaa valtakunnallisia ja alueellisia tarpeita ja erilaisia intressejä sekä välittää niitä yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Suunnittelun sujuvuuden varmistamiseksi ja investointien vaatiman ennakoitavuuden tuottamiseksi tämä on rationaalista säilyttää maakuntakaavoituksen lähtökohtana myös jatkossa. Kymenlaakson liitto toteaa, että lakiesitys kokonaisuudessaan heikentää maakuntakaavoituksen vaikuttavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä suunnittelujärjestelmän johdonmukaisuutta. Lakiesitys heikentää strategisen suunnittelun painoarvoa, vaikka tarve määritellä yhteinen näkemys maankäytön tulevaisuudesta korostuu tulevaisuudessa.

Maakuntakaava kattaa koko maan, ja on ainoa kaavataso suuressa osassa Suomea. Tällaisena se on ketterä ja kustannustehokas suunnitteluväline, joka mahdollistaa uutta maankäyttöä. Maakuntakaavalla ratkotaan kuntarajat ja jopa maakuntarajat ylittäviä vaikeita kysymyksiä ja intressiristiriitoja, joihin yksittäiset kunnat eivät toimivaltansa puitteissa voi tarttua.

Lausuntomenettely esityksestä uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä uudeksi alueidenkäyttölaiksi on tullut 16.5.2025 ja lausuntoaika päättyy 11.7.2025. Kymenlaakson liitto pitää erittäin ongelmallisena, että näin merkittävä ja laajakantoinen hallituksen esitysluonnos on asetettu lausunnoille ajankohtana, jolloin kunnissa ja maakunnissa on vasta käynnissä kuntavaalien jälkeinen järjestäytyminen. Kuntien ja maakuntien liittojen on käytännössä mahdotonta käsitellä lausuntopyyntö poliittisissa päätöksentekokoelimissa annetussa aikataulussa. Lausuntomenettely on näin ollen jäänyt vaille sellaisia perusedellytyksiä, joita demokratian, osallisuuden ja laadukkaan lainsäädännön tulisi täyttää. Kymenlaakson liitto painottaa, että näin mittavan lainsäädäntöuudistuksen lausuntokierrokselle tulee varata merkittävästi enemmän aikaa, jotta voidaan varmistaa, että myös maakunnallinen ja kunnallinen itsehallinto saa äänensä kuuluviin lainsäädäntöhankkeissa, jotka suoraan vaikuttavat niiden toimivaltaan ja tehtäviin.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kymenlaakson liitto toteaa, että lain mukaiset alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Lakiesityksessä esitetyt toimenpiteet eivät kuitenkaan Kymenlaakson liiton näkemyksen mukaan saavuta sille asetettuja tavoitteita, vaan lakiesitys on osin ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa. Lakiesityksen tavoitteena on myös yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Kymenlaakson liitto katsoo, että esitetty alueidenkäytön suunnittelun kokonaisuus ei yksinkertaista järjestelmää eikä täten täytä sille asetettuja tavoitteita. Lakiesitys päinvastoin sekavoittaa suunnittelujärjestelmää ja monimutkaistaa kaavojen tulkintaa. Entisen maankäyttö- ja rakennuslain pilkkominen useisiin eri lakeihin sekavoittaa kokonaisuutta ja vaikeuttaa kokonaisuuden ja riippuvuussuhteiden hahmottamista. Lakiesitys on näiltä osin myös vuoropuhelun järjestämisen ja osallisten näkökulmasta sekava.

Merialuesuunnitelman tunnistaminen osaksi alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää vaikkakin strategisena, ei-oikeusvaikutteisena suunnitelmana olisi tarpeen erityisesti talousvyöhykkeen suunnittelun kannalta.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

Ympäristöministeriön toimialaan on lakiesityksen 12 § mukaan alueiden käytön suunnittelun yleinen kehittäminen ja ohjaus sekä vastuu merialuesuunnittelun yleisestä kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteistyöstä naapurivaltioiden kanssa. Ympäristöministeriöllä on näin ollen vahva rooli alueiden käytön suunnittelun kysymysten osalta. Esityksen 17 § määrittelee Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi valtioiden rajat ylittäviin ympäristövaikutuksiin liittyvät ilmoitusmenettelyt ja neuvottelujen käynnistämisen. Suomen ympäristökeskus on ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, jonka tehtävät painottuvat ympäristöasiantuntijuuteen. Maakuntien liitot laativat maakuntakaavoja, merialuesuunnitelmia ja maakuntasuunnitelmia ja –ohjelmia. Kymenlaakson liitto katsoo, että alueiden käytön suunnittelun kannalta rajat ylittävien ympäristövaikutusten vastuuviranomaisen tiivis yhteistyö maankäytön suunnittelusta vastaavan tahon kanssa on etu. Näin ollen olisi luontevaa palauttaa kansainväliset rajat ylittävien ympäristövaikutusten ilmoitusmenettelyt ja neuvottelujen käynnistämisen takaisin ympäristöministeriön tehtäviksi.

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevissa pykälissä on uusia sisältöteemoja, kuten kansallisen turvallisuus, huoltovarmuus ja ilmastonmuutos. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät kuitenkaan mainitse merialueita lainkaan. Tämä on selkeä puute nykyisessä maailmantilanteessa, jossa merialueiden merkitys kansalliselle turvallisuudelle, huoltovarmuudelle, liikennejärjestelmälle, energiahuollolle sekä ilmastonmuutoksen hillinnälle ja sopeutumiselle on keskeinen. Merialuesuunnittelu on kuitenkin rannikon maakuntaliittojen lakisääteinen tehtävä ja merialueet olisi syytä tunnistaa osana valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

Lakiesityksen mukaan maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Näitä asioita käsiteltäisiin vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta on tarpeen.

Maakuntakaava on nykytilanteessa ainoa maankäytön suunnitelma, joka ohjaa koko maakunnan aluetta oikeusvaikutteisesti ja pitkäjänteisesti. Se on keskeinen työkalu alueidenkäytön haasteiden yhteensovittamisessa yli kuntarajojen ja se toimii välineenä valtakunnallisten, maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden integroimisessa. Maakuntakaavan vaikuttavuus perustuu lainvoimaisen kaavakartan lisäksi kaavaprosessiin, jossa toteutuu laaja, moniulotteinen ja osallistava suunnittelu- ja valmisteluprosessi ja sitä kautta syntyvä alueellinen yhteisymmärrys.

Maakuntakaava oikeusvaikutteisena suunnitelmana on vahva työkalu maankäyttöhaasteiden yhteensovittamisessa yli kuntarajojen. Maakuntakaavalla pystytään myös käsittelemään laajoja kysymyksiä koskien mm. ilmastonmuutosta ja kestävä kehitystä. Maakuntakaavan oikeusvaikutusten heikentäminen vaikuttaa valmiuteen selvittää kattavasti ja kokonaisvaltaisesti maankäytön suunnittelua palvelevia kysymyksiä yli kuntarajojen. Maakuntakaavan vaikuttavuus tulee turvata laissa jatkossakin sekä sisällöllisesti että oikeudellisesti. Kymenlaakson liitto katsoo, että nykyisen alueidenkäyttölain 25 § mukainen muotoilu maakunnan suunnittelun tehtävistä on tarkoituksenmukainen ja tulee säilyttää uudessa alueidenkäyttölaisa.

Lakiesityksessä esitetty muutos maakuntakaavan edistämiselvoitteen ja ohjeena toimimisen poistumisesta ei ole perusteltu. Kymenlaakson liitto edellyttää, että nykyisen alueidenkäyttölain 32 § 1. momentissa määrätty maakuntakaavan ohjeena oleminen sekä 2. momentissa määrätty maakuntakaavan edistämiselvollisuus tulee säilyttää laissa jatkossakin. Kymenlaakson liitto katsoo, että esityksen 27 § mukainen maakuntakaavan huomioon ottaminen ei ole riittävä toimenpide edistämään maakuntakaavojen toteutumista.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen heikentäminen heikentää myös valtion intressien välittymistä muille kaavatasoille. Tähän asti ministeriöt ja muut valtiolliset toimijat ovat voineet ensi sijassa seurata maakuntakaavoitusta, ja sen ohjausvaikutuksen kautta varmistua omien intressiensä välittymisestä kuntien suunnitteluun. Jatkossa tämä yhteys kuitenkin heikkenisi merkittävästi. Lisäksi nykyisen lain mukaisesta ”ohjeena olemisen” tulkinnasta on olemassa vuosikymmenten

oikeuskäytäntö. Uusi sanoitus johtaisi vuosien epävarmuuteen ennen uuden oikeuskäytännön muodostumista. Ennustettavuuden heikentyminen hidastaisi erilaisia investointiprosesseja sekä sitoisi niin suunnittelun kuin oikeusasteiden jo ennestään niukkoja resursseja.

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Lakiesityksessä esitetään kuntien yhteisestä yleiskaavasta, joka on nykyisenkin lain mahdollistama. Lakiesityksen mukaan kuntien yhteinen yleiskaava saisi nyt vahvemman aseman muodostuen näin käytännössä omaksi kaavatasokseen. Kymenlaakson liitto pitää ongelmallisena, että vaikka maakuntakaava päivittyisi, yhteinen yleiskaava ohjaisi kuntien yleiskaavoja. Yksittäinen kunta ei voi yhteistä kaavaa alueeltaan kumota, vaan se tulee tehdä kaikissa kunnissa. Lakiesityksessä esitetty muutos maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta poikkeamisesta ei ole perusteltu ja siitä tulee luopua.

Hallituksen esityksen 41 §:ssä on ehdotettu, että samanaikaisesti laadittava yleiskaava ohjaa samanaikaisesti laadittavaa asemakaavaa, ei voimassa oleva yleiskaava. Pykälä mahdollistaa voimassa olevan yleiskaavan huomiotta jättämisen lähtökohtaisesti jokaisen asemakaavan ja asemakaavamuutoksen yhteydessä. Pykälässä ei edellytetä, että yleiskaava olisi vanhentunut, jotta pykälässä säädettyyn menettelyyn voitaisiin ryhtyä. Esitetty säännös heikentää merkittävästi yleiskaavan asemaa suunnittelujärjestelmässä ja sen sitovuutta. Se heikentäisi kuntien maankäytön johdonmukaisuutta ja avoimuutta, jos yhdessä määritelty ja valtuuston hyväksymä tulevaisuuskuva murenee hanke kerrallaan. Kymenlaakson liitto pitää esitettyä yleiskaavan ohjausmekanismin heikentämistä perusteettomana.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

-

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

Vähittäiskaupan suuryksiköiden ohjaus muuttuisi siltä osin, että vain maakunnallisesti merkittävää kauppaa käsiteltäisiin maakuntakaavoissa. Lakiesitys poistaa maakuntakaavojen tehtävistä seudullisen vähittäiskaupan sijainnin ohjauksen ja mitoituksen. Kaupan suuryksiköiden sijoittuminen ja mitoitus ovat erityisen tärkeitä seudullisia kysymyksiä, eikä näitä voi ratkaista yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi yksittäisten kuntien oman päätöksenteon tasolla. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainnin ohjaus ja mitoitus edellyttää jatkossakin selvitystarpeita ja laajaa vaikutusten arviointia, joka lankeaa kuntakaavoitukselle. Yksittäisen kunnan mahdollisuudet tarkastella laajempia yhteisvaikutuksia ovat erittäin rajalliset.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista painotetaan edelleen maakuntakaavan, yleiskaavan tai asemakaavan keskusta-alueille. Tavoite on kannatettava. Vähittäiskaupan sijoittumista ohjaavassa kaavassa tulee tulevaisuudessakin ottaa huomioon maakuntakaavan, yleiskaavan ja asemakaavan sisältövaatimukset. Suunnittelussa tulee korostaa liikenteen kestävään järjestämiseen, alue- ja yhdyskuntarakenteen toimivuuteen ja palvelujen saavutettavuuteen liittyviä vaatimuksia. Myös kaupan laatu olisi tarpeen huomioida jälleen laissa.

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Alueidenkäyttölain esitys kaventaa maakuntakaavoituksen roolia suunnittelujärjestelmässä, mutta tuulivoimasääntelyn pykälät korostavat maakuntakaavoituksen roolia. Tämä on selkeä ristiriita. Tuulivoimakysymykset ovat merkittäviä alue- ja yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavia tekijöitä. Kymenlaakson liitto katsoo, että seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävästä tuulivoimarakentamisesta pitää jatkossakin päättää maakuntakaavan tasolla ja seudullisesti merkittävän hankkeen raja määritellä maakuntakaavassa. Näin huomioidaan jatkossakin alueelliset erityispiirteet.

Lakiesityksessä esitetty lisäys tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevasta säännöksistä ei ole perusteltu ja siitä tulee luopua. Maakuntakaavoissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen raja on asettunut maakunnasta riippuen noin 10 voimalaan. Tätä pienempien puistojen rakentaminen maakuntakaavan määrittämien alueiden ulkopuolelle kävisi muutoksen myötä vaikeaksi ja Kymenlaakson kaltaisessa maakunnassa käytännössä mahdottomaksi. Kymenlaakson liitto katsoo, että tuulivoimarakentamisessa tulee korostaa paikallisia olosuhteita ja selvitysten sekä vaikutusten arvioinnin kautta saatavaa tietoa, eikä tuulivoimarakentamista tule rajoittaa kategorisella etäisyysääntelyllä. Hallitusohjelman tavoitteena on lisätä uusiutuvan sähkön tuotantoa ja siihen perustuvia teollisia investointeja. Tuulivoimasääntelyn esitys rajoittaa merkittävästi uusiutuvan sähkön tuotantopotentiaalia erityisesti Etelä-Suomessa.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Lakiesityksessä esitetään uutena ns. aurinkovoimayleiskaava, joka toimisi rakennusluvan perusteena. Esitys on perusteltu ja kannatettava. Teollisen mittakaavan aurinkovoimahankkeen rajan asettaminen 10 hehtaariin voi osoittautua ongelmalliseksi maan eri osissa paikallisista olosuhteista johtuen.

Rakentamislaisissa oleva puhtaan siirtymän sijoittamislupa sen sijaan on ristiriidassa alueidenkäyttölain esityksen kanssa. Rakentamislain puhtaan siirtymän sijoittamisluvalla saa sijoittaa mm. teollisen mittakaavan akkutehtaita ja datakeskuksia, mutta teollisen mittakaavan aurinkovoiman sijoittaminen vaatii kaavoitusmenettelyn. Lakien muodostama kokonaisuus on ristiriitainen. Kymenlaakson liitto katsoo, että lähtökohtaisesti kaikki yhdyskuntarakenteeseen merkittävästi vaikuttavat asiat tulee ratkaista kaavoitusmenettelyn keinoin.

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

On kannatettava tavoite pyrkiä sujuvoittamaan suunnittelumenettelyjä. Lausunnoilla oleva esitys kuitenkin pitää sisällään esityksiä, jotka voimaan tullessaan pahimmassa tapauksessa hidastavat prosesseja. Sujuvuuden ja kustannustehokkuuden kannalta ratkaisevaa on se, että alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä asioita ratkotaan oikeilla tasoilla ja tarkoituksenmukaisella selvitystarkkuudella. Näin työn tuottama lisäarvo on oikea-aikaisesti oikeiden prosessien käytettävissä.

Vaikka maakuntakaavan ohjausvaikutteisuutta heikennetään, ei selvitysten määrä kuitenkaan vähene. Jatkossa kokonaan uutena kysymyksenä tulee määrittää maakunnallisen merkittävyyden raja, kun nykyään on voitu nojata pelkästään ylikunnalliseen näkökulmaan. Tämä ei vähennä selvitystaakkaa, vaan lähinnä muuttaa selvityksen sisältöä. Tilanne, jossa maakuntien liitoille jää vastuu maankäytön suunnittelua varten tarvittavien selvitysten tuottamisesta ja niihin liittyvistä kustannuksista, mutta sen tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet vähenevät, on kestävä. Kymenlaakson liitto viittaa yllä kohdassa ”Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava” antamaansa lausuntoon.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

Lakiesityksessä tuodaan valtioneuvostolle mahdollisuus asettaa määräaika, jonka kuluessa maakunnan liiton tai kunnan on uhkasakon välttämiseksi hyväksyttävä kaava, jossa on valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen toteuttamiseksi tarvittava ratkaisu. Esitettyä muutosta ei tule toteuttaa. Määräaika- ja uhkasakkomenettely vaikuttaa merkittävästi kuntien itsemääräämisoikeuteen. 104 § uhkaa horjuttaa maakunnallisen ja kunnallisen itsehallinnon laillista asemaa tavalla, joka ei ole hyväksyttävää. Vaikka lain tavoite yhdenvertaisesta ja suunnitelmallisesta alueiden käytöstä on perusteltu, ei oikea keino sen saavuttamiseksi ole pakkokeinoin turvautuminen, vaan yhteistyön vahvistaminen ja resurssien turvaaminen. Alueellista ja paikallista demokraattista päätösvaltaa ei tule siirtää keskusjohtoisen päätöksenteon piiriin muissa kuin valtion turvallisuuteen (erit. sotilaallinen) liittyvissä kysymyksissä.

Epäselväksi jää, miten toimittaisiin, mikäli määräyksen piirissä olevaa kaavaratkaisua ei voitaisikaan sisältö- tai vaikutusten arvioinnin vaatimusten puitteissa perustella. Epäselvää on myös se, millainen valitusoikeus tällaiseen pakkokaavaan liittyisi.

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

Valitusoikeutta rajoitetaan aiemmasta. Lakiesityksessä kuitenkin mainitaan erikseen Metsäkeskuksen valitusoikeudesta. Suomen metsäkeskus on julkisoikeudellinen laitos, jonka tehtävät liittyvät pääasiassa metsätalouden edistämiseen, metsäneuvontaan ja metsälainsäädännön valvontaan. Kymenlaakson liitto katsoo, että ei ole perusteltua eikä yhdenvertaisen kohtelun mukaista kaventaa yleistä valitusoikeutta ja samalla korostaa yhden tahon valitusoikeutta.

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksiantoa j voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Lakiesityksen 126 § mukaan maakuntakaava tulisi laatia ja hyväksyä nyt lausunnolla olevan lain mukaisena, mikäli sitä ei ole asetettu ehdotuksena julkisesti nähtäville ennen tämän lain voimaantuloa. Kymenlaakson liitto katsoo, että esitetty siirtymäsäännös on maakuntakaavojen laatimisen ja hyväksymisen näkökulmasta kohtuuton. Mikäli laki hyväksyttäisiin, tulee siirtymäsäännösten riittävällä pituudella mahdollistaa maakuntakaavojen laadinta ja uudistaminen. Aiemmin maankäyttö ja rakennuslain yhteydessä sovellettu 10 vuoden siirtymäaika siirryttäessä seutukaavoista maakuntakaavoihin osoittautui toimivaksi. Vähintäänkin ennen lain voimaantuloa vireille tulleet maakuntakaavat tulisi saattaa loppuun nyt voimassa olevan lain mukaisesti.

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislaki)

Nykyiseen alueidenkäyttölakiin (entiseen maankäyttö- ja rakennuslakiin, tulevaan kaavojen toteuttamislakiin) lisättäisiin metsätalouden harjoittamisen rajoituksia koskeva korvaus (101 a §). 101 a § sovellettaisiin kaavoihin, jotka on hyväksytty lain voimaantulon jälkeen. Esityksen mukaan kunta joutuisi korvaamaan maanomistajalle maakunta-, yleis- tai asemakaavan suojelumääräyksestä johtuvasta rajoituksesta aiheutuvat vähäistä suuremmat taloudelliset menetykset, ellei kyse ole luonnonsuojelulain mukaisesta suojelualueesta tai luonnonsuojelulain 111 § tarkoitetusta alueesta tai metsälain 10 § mukaisista kohteista.

Esitetty muutos on kaavojen sisältövaatimukset ja asetettu korvauskynnys (vähäistä suurempi menetys, vähintään 3000 € tai 4 % rajoituksenalaisen markkinakelpoisen puuston arvosta) huomioon ottaen kunnille kohtuuton. Kunnat eivät enää voisi laatia luonnonarvojen vaalimista ja luonnon monimuotoisuutta koskevia sisältövaatimuksia täyttäviä kaavoja ilman huomattavaa korvausvelvollisuutta.

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Hering Frank
Kymenlaakson liitto

Vuorinen Lotta
Kymenlaakson liitto - Maakuntahallitus